

Preek over 1 Samuël 3:10
- Schildwolde, 24 oktober 2021
- Kees van Dusseldorp
- bevestiging ambtsdragers

[serie: Samuël, profeet in onzekere tijden 2/4]

thema: Geef God het woord!

Liturgie:

votum en groet

Psalm 27:3,7 [Wiekslag]

verbondsvernieuwing: 1 Petrus 4:7-11

Opwekking 464 Wees stil voor het aangezicht van God
gebed

lezen: 1 Samuël 3:1-4:1a

kindermoment

Lied 317 Grote God, Gij hebt het zwijgen

preek 1 Samuël 3:10

Psalm 119:10,11,12

formulier bevestiging ambtsdragers

Lied 345:3 God, die uw woord gegeven

gebed

collecte

JdH 150 Welk een vriend is onze Jezus

zegen

Gemeente van Jezus Christus,

'Ik heb zo'n zin in mijn 100^e verjaardag', zuchtte de olifant.
De egel keek hem nieuwsgierig aan. 'Is het al bijna zover?'
'Dat weet ik niet precies' zei de olifant. 'Maar ik heb er zo'n zin in!'
De egel dacht na. 'Zeg olifant, waarom heb je eigenlijk zo'n zin in je verjaardag?'
'Omdat ik dan iedereen zie. Ik hou zo veel van iedereen. Ik heb ze allemaal uitgenodigd.'
Weer dacht de egel na. 'Zeg olifant, hoe heb je iedereen eigenlijk uitgenodigd?'
'Ik heb iedereen een verjaardagkaart gestuurd. Heb jij die niet gekregen?'
'Nou', aarzelde de egel, 'was dat die mooie glanzende kaart met een strikje?'
'Nee egel', zuchtte de olifant, 'dat was de uitnodiging van de slang. Hij wil niet bij mij komen, maar houdt zelf een feest. Precies op mijn verjaardag. Ik heb die kaart gezien. Bij de giraffe. Vorige week. Een mooie buitenkant, maar heb je de binnenkant ook gelezen? Het wordt helemaal niet leuk. Er is niets, je mag niets. En je moet alles zelf betalen!'
'Eigenlijk niet', bekende de egel, 'ik vond de buitenkant zo mooi, dat ik de kaart niet opengevouwen heb. Ik heb de kaart aan de muur geprikt, omdat ik die zo mooi vond. Ik moet hem goed bewaken. Laatst wilde de sprinkhaan die kaart al stelen.'

'Maar egel', vroeg de olifant, 'ben je mijn uitnodiging vergeten dan?'
'Help me eens,' zei de egel, 'wanneer heb je die gestuurd dan?'
'Precies tachtig jaar geleden. Kijk, hier heb ik een.'
Voorzichtig pakte de olifant een kaart van de muur. 'Aan de buitenkant ziet hij er een beetje vergeeld uit. Maar als je de kaart gelezen hebt, krijg je toch zin in het feest?'
'Oh, wacht eens', zie de egel met een klein stemmetje, 'die kaart ken ik wel. Die zat bij de spullen van mijn opa en oma. Ik heb die weggegooid. Ze hebben wel eens verteld over je verjaardagsfeest. Maar ik wist niet dat dat feest nog moest komen. En ik wist niet dat die uitnodiging ook voor mij was.'

Het was een poos stil. De egel keek voorzichtig naar de olifant. Die zag er verdrietig uit.
'Egel, jij bent mijn vriend. Jij komt elke dag een praatje met mij maken. Als jij al niet eens weet dat mijn verjaardag eraan komt...
Dus daarom kijkt niemand blij. Daarom oefenen ze geen liedjes. Daarom maken ze geen cadeautjes. Daarom bakken ze geen taarten.
Ze zien mij wel, maar weten het niet. Ze horen mij wel, maar kennen mij niet. Iedereen had een kaart. Ik denk dat niemand die bewaard heeft. Ze zijn druk met zichzelf. En nu maken ze allemaal ruzie over het feest van de slang.'
'Sorry, olifant', fluisterde de egel, 'sorry'.

Weer was het een poos stil.
'Olifant', vroeg egel tenslotte, 'mocht echt iedereen op jouw feest komen?' 'Ja, iedereen.'
'En hoefde je niets te betalen?' 'Nee, niets.'
'Zou het een mooi feest worden?' 'Ja, heel mooi! Verrassingen. Gezelligheid. Voor iedereen. Je zult je er heel gelukkig voelen.'
'Olifant, gaat het feest nog door? Zal ik... zal ik iedereen nog een keer een kaart brengen?'

De olifant dacht lang na. Toen kwam hij overeind, pakte een stapel vergeelde kaarten uit de kast en gaf die aan de egel. 'Dat is goed, egel. Doe dat maar. Breng ze nog maar een keer rond. Ik wil ze allemaal graag zien op mijn feest. Want ik hou zoveel van iedereen.'

** profeet in een tijd van overgang

Toen ik begon met deze serie preken over Samuel, deed ik dat om wijsheid van Gods Woord voor ons te vinden. Wij, die leven in een tijd van overgang, waarin oude patronen niet meer werken, vertrouwde vormen niets meer zeggen en de huidige cultuur op de laatste benen lijkt te lopen. De ene crisis volgt op de andere. In de maatschappij en in de kerk verandert er veel. Maar het is niet duidelijk hoe een nieuwe tijd eruit ziet. Welke kant gaan we op? Wie trekken er aan de touwtjes? Wat kunnen we verwachten? Wat houden we vast, wat moeten we loslaten?

Dat geeft onzekerheid, meningsverschillen en helaas ook spanning en schade aan relaties en gemeenschappen. Steeds meer lijken mensen hun eigen ideeën, eigen gevoel en eigen belang te volgen. En de liefde dooft, andersdenkenden worden bedreigd, naar zwakken niet geluisterd. Een tijd van overgang is een onrustige en verwarrende tijd.

Samuël leefde in een tijd van overgang. Profeet in onzekere tijden. Een geschenk van God om zijn volk de weg te wijzen. Want God lost onze crises niet met een vingerknip op. Hij opent een nieuwe weg er doorheen. Blijf het verwachten van de Heer! Dat was de eerste aanwijzing. We lieten ons betrekken bij de worsteling van Hanna, die de moeder van Samuël zou worden. Zij begon te bidden om de verlossing voor Israël, toen ze de nood onder de nood ontdekte: er was geen geloof, geen vertrouwen, geen hoop, geen blijdschap, geen liefde voor God en mensen meer. Ze vroeg om een zoon, om die aan het werk van de Heer af te staan. En de Heer gaf Samuël en opent een nieuwe weg naar een nieuwe fase van de geschiedenis. Blijf het verwachten van de Heer!

De tweede aanwijzing is: Geef God het woord! Ruim blokkades op, zet de filters uit, en open je oren. Luister niet alleen naar wie het hardste roept, vul je geest niet alleen met het pulp van de media, het gekabbel van je kennissen of de stemmen in je hoofd. Maar luister met je hart naar de Heer, vergeet zijn uitnodiging tot het geluk niet en doe wat Hij zegt. Dat geeft vrede in jezelf en vrede in je relaties. Daarmee stap je met hoop en vertrouwen een nieuwe tijd in, ook al weet je nog niet wat er komt. Geef God het woord! Dat is de boodschap die vandaag uit de roeping van Samuël naar ons toekomt.

** visioenen breken niet door

‘Zelden klonken er woorden van God in die tijd. Er braken geen visioenen door. En Samuël had de Heer nog niet leren kennen.’ Zo begint het verhaal. De kern is die bijzondere uitdrukking: visioenen braken niet door. Zie je het voor je? Dat God wel visioenen geeft, wel dingen zegt, maar dat ze blijkbaar afketsen op... Ja op wat eigenlijk?

Bij Samuël is het onwetendheid. Hij dient de Heer trouw in het heiligdom in Silo, maar heeft toch geen idee van God. Dat de Heer persoonlijk contact zoekt en je persoonlijk aanspreekt.

Maar visioenen ketsen niet alleen af op onwetendheid. Want hoe komt het dat Samuël dat niet weet? Omdat er bijna geen mensen meer zijn, die weten hoe dat is. Bijna geen mensen om hem heen die de persoonlijke omgang met de Heer kennen. Godsdienst was religie geworden: vaste gebeden werden opgezegd, door sommigen zeker in geloof, maar door velen voor de vorm. Offers werden gebracht. Nou ja, dus niet. De zonen van Eli, de geestelijke leiders van die tijd, geloofden er zelf geen bal van. Ze prikten uit de offerpotten wat ze maar konden prikken, hadden lak aan de voorschriften van God en zetten de Israëlieten die nog kwamen offeren, onder druk. ‘Wat God gezegd heeft, geldt

vandaag niet. Wat wij zeggen, dat moet je doen. Anders zullen we eens laten zien wie de baas is.' Ze vergrepen zich zelfs aan de meisjes die het heiligdom schoonmaakten.

Kijk als je zulke ambtsdragers hebt, bij wie je geen enkele eerbied voor God merkt, die geen compassie hebben met de mensen, die zich niet bekommeren om rechtvaardigheid, die laten leiden door de Heer, maar door zichzelf. Dan moet je niet vreemd opkijken als de dienst aan God voor gewone mensen een verplicht nummer blijft. Iets wat erbij hoort. Een overblijfsel van vroeger. Waar de volgende generatie gewoon mee stopt.

Trouwens, ik betrek dat wel op ambtsdragers. Maar dit geldt natuurlijk voor iedereen. Als jongeren aan jou niet merken dat je ze liefhebt met de liefde van de Heer, hoe zouden ze de Heer dan leren kennen? Als ambtsdragers aan jou niet merken dat jij voor ze bidt en ze respecteert als dienaren van de Heer, hoe kunnen zij jou en de gemeente dan tot zegen zijn? Als jij je zelf niet openstelt voor Gods Geest, hoe zou je anderen dan kunnen meenemen? Als je vrienden aan jou niet zien dat je in je problemen de vreugde van het geloof niet verliest, hoe zouden ze je dan vragen waar je je vertrouwen vandaan haalt?

'Visioenen braken niet door' lezen we. Dat ligt niet aan God. Wel aan de blokkades en filters van mensen. Als het hart van steen blijft, blaast God dat steen niet op. Hij blijft kloppen, zeker. Maar forceert de deur niet. En waar God niet aan het woord komt, wordt de mensenwereld een ellendige plek om te zijn. Onrechtvaardigheid, fraude, uitbuiting, ruzies, ontrouw, verharding, criminaliteit. Je kunt dat Gods oordeel noemen. Over de goddeloosheid van de mensen. Je kunt het ook als de gevolgen zien. Van het dichtstoppen van de oren. Het afsluiten van het hart. Van gemakzucht en egoïsme. En een gebrek aan liefde en gebed. Waar God het woord niet gegeven wordt, worden mensen ongelukkig.

** maar de godslamp is nog niet gedoofd

'De godslamp was nog niet gedoofd', lezen we in het begin van de geschiedenis. Een aanwijzing van het tijdstip waarop Samuël werd geroepen: aan het einde van de nacht. Als de kandelaren op hun laatste restje olie branden. Maar het heeft ook een diepere betekenis. 'De godslamp was nog niet gedoofd'. Nog niet. De Heer is er nog. Hij is nog niet vertrokken. Hij blijft spreken. Hij is trouw, zelfs als de meeste mensen hun eigen gang gaan.

Ook al heeft Samuël geen idee hoe dat werkt als God verschijnt, toch zoekt de Heer hem op. Hij staat bij zijn bed en roept hem. De eerste keer. 'Samuël, Samuël!' Samuël schrikt wakker, schiet omhoog en rent naar de oude Eli toe. 'Hier ben ik. Wat is er?' 'Niets. Ik heb je niet geroepen. Ga maar weer lekker slapen'. De tweede keer. De derde keer. Uitgebreid wordt het ons verteld. Kan dat niet korter? Nee. Want zo voel je Gods geduld. Zijn vasthoudende liefde. Zijn blijvende roeping. 'De godslamp was nog niet gedoofd'.

Na de derde keer haalt de oude Eli uit zijn geheugen nog een stuk onderwijs dat hij vroeger heeft gehad. Drie keer. Dan kan het de Heer zijn. En daar hoort een bepaalde reactie bij. Hij geeft de gouden aanwijzing. Die hijzelf niet in praktijk heeft gebracht. Maar die hij uit de verhalen kent. 'Ga maar weer slapen, Samuël. Als het weer gebeurt, moet je zeggen: 'Spreek Heer, uw dienaar luistert''. Een gouden aanwijzing. Voor iedereen. De basis-houding van een christen. Die je steeds weer moet leren. Ik zeg dat uit ervaring. En ik hou het jou ook voor. Ambtsdrager of niet. 'Heer, ik wil U dienen. U bent mijn Heer. Zeg het maar. Ik wil begrijpen wat U zegt, zeggen wat U wilt en doen wat U vraagt.'

Broeder, zuster, de Godslamp is nog niet gedoofd. Het woord van Jezus Christus wordt verkondigd. Er zijn mensen vervuld van zijn Geest. De Heer heeft onze wereld nog niet verlaten. Hij roept ook jou. Vanuit de Bijbel. Vaak door mensen – in het bijzonder door ambtsdragers. Vaak midden in het leven. Laat dit je basishouding zijn: ‘Spreek Heer, uw dienaar luistert’. Oefen deze houding in de kerk. Bij bijbellezen en bidden. Vul je hoofd niet alleen met de harde stemmen, maar ook met de zachte. Neem niet alleen kennis van filmpjes, plaatjes en statistieken. Maar zoek ook naar wijsheid en liefde. Geef God het woord. Want Hij vecht voor je geluk. Hij roept jou naar zijn feest.

** in oordeel ligt een nieuw begin

Geef God het woord. Ben je er als je die basishouding leert? Als je leven laat vullen met Gods Geest? Als je groeit in het besef dat de Heer aanwezig is en jou roept tot zijn feest? Als je vertrouwen en hoop vindt, omdat je weet dat je Hem ontmoeten zult? Dat is de eerste stap naar het geluk. Maar er volgt nog een tweede stap. Dat je die vrede ook in je leven uitwerkt. En vrede gaat brengen in je omgeving.

God het woord geven, betekent ook eerlijk luisteren naar wat Hij zegt. De eerste opdracht die Samuel krijgt, is de aankondiging van Gods oordeel. God zal een ramp brengen over Israël. Die ramp wordt in het volgende hoofdstuk beschreven: Israël verliest de oorlog en de Filistijnen veroveren in die oorlog de ark van God. Weg is de eer van Israël. En Samuël moet Eli zeggen, dat God hem en zijn familie het priesterschap zal afnemen en dat zij op dezelfde dag als de nationale ramp zullen sterven.

Dat is niet direct de boodschap die je wilt horen. En al helemaal niet de boodschap die je wilt overbrengen. Is dat nu het levende Woord van God? Een woord van straf en oordeel? Ja, dat is het wel! Het laat zien hoe diep het God raakt als mensen Hem blokkeren voor anderen. Hoe hoog de Heer het opneemt als mensen zijn vriendschap afwijzen en zichzelf zo te gronde richten. Zoveel houdt God van ons! En het laat nog meer zien, dat God zich niet neerlegt bij slechtheid. Hij maakt schoon schip. Begint opnieuw. Trekt de angel eruit. Verwijdert het kwaad.

God laat zichzelf laten zien. Brengt mensen opnieuw tot het besef van zijn aanwezigheid, van zijn heiligheid en van zijn liefde. Er komt geen nieuwe tijd, als wij niet beseffen wie God is. Je zult geen vrede kennen in een nieuwe fase van de geschiedenis in de kerk of in de maatschappij, als je God niet het woord geeft en je met hoop en vertrouwen aan Hem toevertrouwt.

Geef God het woord. In een tijd van verwarring en onzekerheid. In een tijd van crisis en donkerheid is dat de aanwijzing die we uit deze geschiedenis leren. Geef God het woord! Dat betekent een persoonlijke bekering: ‘Spreek Heer, uw dienaar luistert.’ Dat betekent een nieuwe start: ‘Ik neem afstand van egoïsme, van eigenzinnigheid, van zelfhandhaving, van onrechtvaardigheid, van vastgeroeste vormen. Ik luister naar U!’ Dat betekent leven in vrede. Door een verwarrende en onzekere tijd heen. Want ook in de tijd die komt, zal de Heer er zijn. Blijft er ruimte voor geloof, hoop en liefde.

Dat gebeurt als je God het woord blijft geven. Als je naar Hem luistert. Dat wordt elke tijd van zegen. Waarin je tot zegen bent. Omdat je de Heer kent. En de Heer in jouw woorden

en daden meekomt. Met vertrouwen en met hoop kunnen we verder. Samen. Broeders en zusters. Ambtsdragers en gemeenteleden.

De godslamp is nog niet gedoofd. God spreekt. En blijft spreken. Woorden van leven. De Heer laat zich zien. Hou Hem niet tegen. Maar geef je aan Hem. Durf los te laten wat bij de oude tijd hoort. Breek met wat niet deugt. Wees niet bang voor de tijd die komt. Durf met open blik naar voren te kijken. Jij bent geroepen! Omarm wat je ontvangt. Zoek naar wat goed is. En geef God het woord. Steeds weer. Want Hij opent de weg. Steeds weer.

'Want ik hou zoveel van jullie'.

Amen